

CORINT

CLASICI AI LITERATURII

HENRY JAMES

Portretul unei doamne

HENRY JAMES

Portretul unei doamne

Traducere din limba engleză de
CRISTINA JINGA

Prefață de
ANCA PEIU

The logo for the publisher CORINT, featuring the word "CORINT" in a semi-circular arc above a small square icon.

CLASICI AI LITERATURII

CAPITOLUL 1

În anumite împrejurări, puține sunt în viață ore mai plăcute decât aceea dedicată ceremoniei cunoscute drept ceaiul de după-amiază. Acelea sunt împrejurările în care, fie că bei și tu o ceașcă de ceai, fie că nu – bineînțeles, unii nu beau niciodată –, situația în sine este încântătoare. Cele pe care le am în minte acum, când încep să depăn această poveste simplă, constituie un admirabil decor pentru un astfel de nevinovat mijloc de a-ți petrece timpul. Obiectele necesare micii delectări fuseseră rânduite pe peluza unui vechi conac englezesc de țară, în ceea ce aș putea numi miezul cât se poate de nimerit al unei splendide după-amiezi de vară. O parte din după-amiază se dusese, dar mai rămăsese destul, iar ceea ce rămăsese era cea mai plăcută și mai frumoasă porțiune a zilei. Abia peste multe ore avea să se înseze de-a binelea, dar revărsarea de lumină de vară începuse să scadă, arșița se îmblânzise, umbrele se alungiseră pe iarba moale și deasă. Continuau însă să se alungească încet, iar priveliștea exprima acea stare de tihnă ce avea să mai dureze și care probabil este principalul izvor de bucurie insuflat de o astfel de scenă și într-un astfel de moment. De la ora cinci la ora opt, în anumite ocazii, înseamnă o mică eternitate, dar în ziua aceea, intervalul nu putea fi decât o eternitate de plăcere. Persoanele participante își savurau plăcerea liniștit și nu erau reprezentante ale sexului despre care se presupune că furnizează adepții obișnuiți ai

ceremoniei pe care am amintit-o. Umbrele de pe peluza bine îngrijită erau drepte și ascuțite – umbra unui domn în vârstă, așezat într-un fotoliu de nuiele lângă măsuța joasă pe care se servise ceaiul, și umbrele a doi tineri care se plimbau încoace și-ncolo prin fața lui, vorbindu-și din când în când. Bătrânul își ținea ceașca în mână; era o ceașcă neobișnuit de mare, de un model diferit față de restul serviciului și pictată în culori strălucitoare. Sorbea din conținutul ei cu deosebită circumspecție, ținând-o multă vreme aproape de bărbie, cu fața întoarsă către casă. Companionii săi își terminaseră ceaiul sau erau într-adevăr nepăsători la privilegiul ceremoniei; își fumau țigaretetele și continuau să se plimbe. Unul dintre ei, câteodată, în timp ce trecea, arunca o privire atentă spre bătrânul care, neștiind că e observat, își ținea ochii ațintiți pe fațada roșu-închis a locuinței sale. Casa care se ridica la marginea peluzei era un edificiu ce merita o asemenea considerație, fiind cea mai tipică apariție în peisajul englezesc pe care am încercat să-l schițez.

Era situată pe o colină scundă de la marginea apei, apa fiind Tamisa, la vreo șazeci și ceva de kilometri distanță de Londra. Privită dinspre pajiște, își arăta o fațadă cu fronton lung și triumghiular, din cărămidă roșie, cu o înfățișare pe care trecerea timpului și vitregiile climei jucaseră tot soiul de feste, deși parcă numai pentru a-i da un plus de rafinament și-a o înfrumuseța, cu petice de iederă, cu hornuri grupuri-grupuri și cu ferestre înecate de verdeața cățărătoare. Casa avea un nume și o istorie; bătrânul gentleman care-și bea ceaiul ar fi fost încântat să vă spună aceste lucruri: cum fusese ea construită pe timpul lui Eduard al VI-lea, cum îi oferise ospitalitate o noapte mării Elisabeta (a cărei augustă persoană se întinsese într-un pat uriaș, somptuos și groaznic de tare, ce încă mai alcătuia privilegiul principal al dormitoarelor), cum fusese zdravăn vătămată și deteriorată în războaiele

lui Cromwell, însă mai apoi, pe vremea Restaurației, reparată și extinsă, și cum, în sfârșit, după ce fusese reconstituită și desfigurată în secolul al XVIII-lea, trecuse în posesia grijulie a unui viclean bancher american, care o cumpăraseră inițial pentru că (din pricina unor împrejurări prea complicate pentru a le explica) îi fusese oferită la un preț foarte de chilipir; iar el o acceptase după foarte multe proteste față de urâtenia ei, față de vechimea și lipsa ei de confort, însă acum, după două decenii încheiate, își dădea seama că făcuse o adevărată pasiune estetică pentru ea și îi cunoștea toate avantajele, încât îți putea spune exact unde să stai ca să le cuprinzi pe toate cu privirea sau îți putea preciza ora la care umbrele diverselor sale protuberanțe – ce se proiectau atât de delicat pe zidăria de culoare caldă, îmbătrânită – dădeau cel mai bine. În afară de asta, după cum am menționat, ar fi putut să ți-i numească pe majoritatea proprietarilor și ocupanților ei succesivi, câțiva dintre aceștia fiind faimoși – și ar fi făcut-o cu o convingere impasibilă că ultima etapă a destinului său nu era mai puțin onorabilă. Latura casei care domina acea porțiune a pajiștii la care ne referim nu era cea cu intrarea principală – aceasta se afla într-o altă aripă. Aici erai ferit de orice indiscreție și întinsul covor de iarbă care acoperea vârful plat al colinei părea doar prelungirea unui interior luxos. Uriașii stejari și fagi, neclintiți, aruncau pe pământ o umbră deasă ca o draperie de catifea, iar sub ei, locul era mobilat ca un salon, cu băncuțe cu perne și pleduri viu colorate, cu cărți și hârtii risipite pe iarbă. Fluviul se afla cumva la distanță și, acolo de unde terenul începea să coboare, pajiștea, propriu-zis, se termina. Și totuși, panta până la apă nu era mai puțin încântătoare.

Bătrânul gentleman de la masa de ceai venise din America în urmă cu treizeci de ani și adusese cu el, în afară de bagaje, fizionomia sa americană; nu numai că o adusese cu el, dar o și

păstrase în cea mai bună formă, astfel încât, la nevoie, și-ar fi putut-o duce înapoi în țara sa fără probleme. Dar era clar că n-avea să mai plece nicăieri, călătoriile lui se încheiaseră și acum se odihnea, pregătindu-se pentru marea odihnă. Avea o față ascuțită, bărbierită complet, cu trăsături dispuse regulat și cu o expresie de agerime placidă. Era evident o față pe care variația expresiei nu era prea bogată, astfel încât șiretenia mulțumită pe care o afișa acum era cu atât mai rară. Părea să spună că el reușise în viață, însă totodată spunea și că reușita lui nu fusese totală și de invidiat, ci atenuată în bună măsură de eșec. Cu siguranță avea o mare experiență în privința oamenilor, dar se întrezărea o simplitate aproape rustică în zâmbetul subțire ce-i juca pe obrajii uscați și prelungi, luminându-i ochii, atunci când, în sfârșit, lăsă pe masă, încet, cu grijă, ceașca lui mare de ceai. Era îmbrăcat îngrijit, într-un costum negru, bine periat, dar un șal îi acoperea genunchii, iar picioarele îi erau afundate în niște papuci groși, brodați. Un frumos câine collie stătea culcat în iarbă, lângă fotoliu, uitându-se la chipul stăpânului său aproape cu aceeași dragoste cu care acesta contempla fizionomia încă impunătoare a casei, și un mic terier, ciufulit și agitat, tot încerca să se dea bine pe lângă ceilalți domni.

Unul dintre aceștia era un foarte bine făcut bărbat de vreo treizeci și cinci de ani, cu o față la fel de tipic englezească precum era de tipic ne-englezească a bătrânului pe care tocmai l-am descris; o față remarcabil de atrăgătoare, proaspătă, deschisă și cinstită, cu trăsături ferme, regulate, cu ochi vioi, cenușii, și bogat împodobită cu o barbă castanie. Omul acesta avea o înfățișare cu adevărat norocoasă, excepțional de strălucitoare, și făcea impresia unui temperament foarte plăcut, înnobilit de o educație înaltă – însușiri care l-ar fi făcut pe orice observator să-l invidieze numaidecât. Era încălțat cu cizme de călărie cu pînteni, de

parcă tocmai s-ar fi dat jos din șa după un drum lung, iar pe cap avea o pălărie albă, cam prea mare pentru el, își ținea mâinile la spate și, într-una dintre ele – albă, mare, frumoasă, strânsă în pumn – mototolea o pereche de mănuși murdare din piele de câine.

Companionul său, care măsoara pajiștea în sus și-n jos alături de el, era o persoană făcută pe un cu totul alt calapod și care, deși ți-ar fi putut stârni o curiozitate sobră, nu te-ar fi îmbiat, precum celălalt, să-ți dorești instantaneu să fii în locul lui. Înalt, slab, desfăcut din încheieturi și stângaci asamblat la loc, avea o față urâtă, bolnăvicioasă, spirituală și captivantă – prevăzută, dar în niciun caz împodobită, cu o mustață zbârlită și cu favoriți. Arăta inteligent și bolnav – o combinație deloc fericită – și purta o haină de catifea cafenie. Își ținea mâinile în buzunare și, după cum o făcea, se vedea că era inveterat în acest obicei. Mergea cumva târșâit, împiedicat, de parcă nu era prea sigur pe picioarele sale. Așa cum am mai spus, ori de câte ori trecea pe lângă bătrânul domn din fotoliu, își ațintea ochii asupra lui, iar în clipa aceea, când chipurile lor erau față în față, îți puteai da seama cu ușurință că erau tată și fiu.

Tatăl îi prinse în sfârșit privirea fiului său și îi răspunse cu un zâmbet blând, afectuos.

— Mi-e foarte bine, zise el.

— Ți-ai băut ceaiul? întrebă fiul.

— Da, și mi-a plăcut.

— Să-ți mai torn?

Bătrânul domn cântări calm propunerea.

— Ei bine, cred c-o să mai aștept și-o să văd.

Când vorbea, avea accent american.

— Ți-e frig? se interesă fiul său.

Tatăl își frecă încetișor genunchii.

— Păi, nu știu. Nu pot să spun până nu simt.

— Și probabil trebuie să simtă altcineva pentru dumneata, zise tânărul, râzând.

— O, sper că va simți întotdeauna cineva pentru mine! Dumneata nu simți, lord Warburton?

— Ba da, nespuse de mult, răspunse prompt tânărul căruia i se adresase cu apelativul de lord Warburton. Trebuie să spun că arătați minunat de bine.

— Păi, presupun că sunt bine, în cele mai multe privințe. Și bătrânul își plecă ochii spre șalul său verde, pe care îl netezi pe genunchi, după care adăugă: Adevărul este că m-am simțit bine atâția ani, încât bănuiesc că m-am obișnuit cu asta și nu-mi mai dau seama.

— Da, asta-i păcatul confortului, zise lordul Warburton. Nu ne dăm seama de el decât atunci când nu-l mai avem.

— Găsesc că suntem tare suciți, observă tovarășul său.

— O, da, fără îndoială că suntem suciți, murmură lordul Warburton.

Și cei trei bărbați rămaseră tăcuți o vreme, cei doi tineri în picioare uitându-se la bătrân, care deodată mai ceru ceai.

— Bănuiesc că vă necăjește să stați învelit cu șalul ăla, reluă lordul Warburton, în timp ce prietenul său umplea din nou ceașca bătrânului.

— O, nu, trebuie să stea învelit cu șalul! exclamă gentlemanul în haină de catifea. Nu-i băga în cap idei din astea.

— E al soției mele, zise bătrânul cu simplitate.

— A, dacă-i din motive sentimentale..., și lordul Warburton făcu un gest de scuză.

— Cred că va trebui să i-l dau înapoi când vine, continuă bătrânul.

— Ba te-aș ruga să nu faci asta. O să-l ții ca să-ți învelești sărmănele dumitale picioare bătrâne.

— Ei, n-ar trebui să te iei de picioarele mele, spuse bătrânul. Cred că sunt la fel de zdrăvene ca ale tale.

— O, în schimb dumneata poți să zici ce vrei de ale mele, replică fiul său, întinzându-i ceaiul.

— Păi, suntem doi ologi nefericiți, nu cred că-i mare deosebire între noi.

— Îți foarte mulțumesc că m-ai făcut olog. Cum e ceaiul?

— Mm, e cam fierbinte.

— Asta ar fi trebuit să fie o calitate.

— A, din punctul ăsta de vedere, calitatea e una deosebită, murmură bătrânul, binevoitor. Să știi că el e un foarte bun infirmier, lord Warburton.

— Nu-i un pic neîndemânatic? întrebă lordul.

— O, nu, nu-i neîndemânatic, ținând cont că și el e infirm. E un infirmier foarte bun, pentru un infirmier infirm. Eu îi zic infirmier infirm, pentru că și el este bolnav.

— Ei, haide, tati! exclamă tânărul cel urât.

— Păi, chiar ești. Mi-aș dori să nu fi fost. Dar bănuiesc că n-ai ce să-i faci.

— Aș putea încerca, asta-i ideea, zise tânărul.

— Ai fost vreodată bolnav, lord Warburton? întrebă tatăl.

Lordul Warburton se gândi pentru o clipă.

— Da, domnule, o dată, în Golful Persic.

— Nu vorbește serios, tati, zise celălalt tânăr. Asta-i un soi de glumă.

— Păi, în zilele noastre, par să fie atâtea soiuri, răspunse tatăl lui, cu seninătate. Oricum, nu arăți ca și cum ai fi fost bolnav, lord Warburton.

— Îi e lehamite de viață, tocmai asta-mi spunea; perorează întruna despre asta, spuse prietenul lordului Warburton.

— Adevărat, domnule? întrebă bătrânul, grav.

— Dacă e, fiul dumneavoastră nu mi-a oferit nicio consolare. E un partener de discuție execrabil, un cinic veritabil. Pare să nu creadă în nimic.

— Țsta e un alt exemplu de glumă, replică persoana acuzată de cinism.

— E din cauză că nu stă bine cu sănătatea, îi explică tatăl său lordului Warburton. Îi afectează gândirea și modul de a privi lucrurile, i se pare că n-a avut niciodată o șansă. Dar asta-i numai în teorie, știi; nu mi se pare că i-ar afecta și buna dispoziție. Nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată altfel decât vesel – cam ca și acum. Mă înveselește și pe mine adesea.

Tânărul descris astfel se uită la lordul Warburton și râse.

— E un elogiu înflăcărat sau o acuzație de frivolitate? Ți-ar plăcea să-mi pun teoriile în practică, tati?

— Pe legea mea, am vedea niște lucruri ciudate! exclamă lordul Warburton.

— Nădăjduiesc că n-ai adoptat genul ăsta de atitudine, zise bătrânul.

— Atitudinea lui Warburton e mai rea decât a mea. El pretinde că e plictisit. Eu nu sunt câtuși de puțin plictisit, găsesc viața foarte interesantă.

— A, foarte interesantă; n-ar trebui să-i îngădui să fie așa, știi?

— Nu sunt niciodată plictisit când vin aici, spuse lordul Warburton. Discuțiile sunt neobișnuit de captivante.

— Asta-i altă glumă? întrebă bătrânul. N-ai nicio scuză să fii plictisit, indiferent unde te-ai afla. Când eram de vârsta dumitale, nici nu-mi trecea prin minte așa ceva.

— Probabil v-ați maturizat mai târziu.

— Dimpotrivă, m-am maturizat foarte repede și tocmai asta a fost motivul. La douăzeci de ani eram într-adevăr foarte matur. Munceam din răspuțeri. Nici dumneata n-ai mai fi plictisit dacă ai avea ceva de făcut; dar voi, tinerii, sunteți cu toții foarte leneși. Vă gândiți prea mult la plăcerile voastre. Sunteți prea mofturoși, prea indolenți și prea bogați.

— Ei, zău așa, exclamă lordul Warburton, nu sunteți dumneavoastră în măsură să acuzați pe cineva că e prea bogat!

— Adică? Pentru că sunt bancher? întrebă bătrânul.

— Pentru asta, dacă vreți, și pentru că sunteți – nu-i așa? – imposibil de înstărit.

— Nu e foarte bogat, zise celălalt tânăr, arătând către tatăl lui. A donat o imensă sumă de bani.

— Păi, bănuiesc că erau ai lui, continuă lordul Warburton, și, în cazul acesta, ce altă dovadă mai bună de avuție poate fi? Nu-i nimerit ca un binefăcător public să învinuiască pe cineva că ține prea mult la plăceri.

— Tata ține foarte mult la plăceri, la plăcerile altora.

Bătrânul clătină din cap.

— Nu pretind c-am contribuit cu ceva la desfătările contemporanilor mei.

— Dragul meu tată, ești prea modest!

— Asta e un soi de glumă, domnule, zise lordul Warburton.

— Voi, tinerii, aveți prea multe glume în cap. Când n-o să mai aveți glume, n-o să vă rămână nimic.

— Din fericire, întotdeauna o să existe glume, remarcă tânărul cel urât.

— Nu cred... Mi se pare că lucrurile vor deveni mai serioase. O să aflați asta și voi, tinerii.

— Seriozitatea în creștere a lucrurilor e tocmai prilejul cel mai propice pentru glume.

— Atunci o să fie, cu siguranță, glume macabre, spuse bătrânul. Sunt convins că vor veni mari schimbări și nu toate în bine.

— Sunt foarte de acord cu dumneavoastră, domnule, declară lordul Warburton. Sunt foarte sigur că vor veni mari schimbări și că se vor petrece tot felul de lucruri bizare. Tocmai de aceea mi se pare atât de greu să vă urmez sfatul – vă amintiți că mi-ați spus deunăzi c-ar trebui „să mă apuc” de ceva. Dar e firesc să eziți să te apuci de un lucru care ar putea, în clipa următoare, să dispară în vânt.

— Ar trebui să te ocupi de o femeie frumoasă, replică tovarășul său. Încearcă din greu să se îndrăgostească, adăugă el, ca o explicație pentru tatăl său.

— Până și femeile frumoase pot dispărea în vânt! exclamă lordul Warburton.

— Nu, nu, ele vor rămâne ferm pe loc, ripostă bătrânul, nu se vor lăsa afectate de schimbările sociale și politice la care mă refeream.

— Vreți să spuneți că nu vor fi abolite? Prea bine, atunci, o să pun mâna pe una de îndată ce voi găsi ocazia și-o să mi-o leg de gât ca pe un colac de salvare.

— Femeile ne vor salva, zise bătrânul. Vreau să spun cele mai bune dintre ele, fiindcă eu fac deosebire între ele. Cucerește o femeie bună și însoară-te cu ea, iar viața dumitale va deveni mult mai interesantă!

Un moment de tăcere marcă, probabil, din partea auditoriului său, un omagiu pentru generozitatea discursului, căci nu era un secret nici pentru fiul lui, nici pentru vizitatorul acestuia că propria sa experiență matrimonială nu fusese una fericită. Așa cum spusese, totuși, el făcea o deosebire, iar cuvintele lui poate că

fuseseră o mărturisire a greșelii personale, deși, firește, nu era cazul ca vreunul dintre tineri să observe că, după toate aparențele, femeia pe care și-o alesese el nu fusese una dintre cele mai bune.

— Dacă mă însor cu o femeie interesantă, voi deveni interesat de viața mea, asta vreți să spuneți? întrebă lordul Warburton. Nu sunt nicidecum dornic să mă însor – fiul dumneavoastră m-a prezentat într-o lumină greșită –, dar nu se știe cum m-ar putea schimba o femeie interesantă.

— Mi-ar plăcea să văd concepția ta de femeie interesantă, zise prietenul lui.

— Dragul meu, nu poți să vezi concepțiile, mai ales unele atât de eterice ca ale mele. Dacă le-aș putea vedea măcar eu însumi, și tot ar fi un mare pas înainte.

— Ei bine, poți să te îndrăgostești de oricine vrei, dar nu trebuie să te îndrăgostești de nepoata mea, replică bătrânul.

Fiul lui izbucni în râs.

— O să creadă că i-ai spus asta ca o provocare! Dragul meu tată, ai trăit între englezi treizeci de ani și ți-ai însușit multe dintre lucrurile pe care le spun ei. Dar n-ai învățat niciodată lucrurile pe care ei nu le spun!

— Eu spun ce-mi place, declară bătrânul, liniștit.

— N-am avut onoarea să fac cunoștință cu nepoata dumneavoastră, zise lordul Warburton. Cred că e prima oară când aud despre ea.

— E o nepoată din partea soției mele. Doamna Touchett o aduce în Anglia.

La acestea, tânărul domn Touchett îi explică:

— Mama, știi, și-a petrecut iarna în America și o așteptăm să se întoarcă. Ne-a scris că și-a descoperit o nepoată și că a invitat-o să vină cu ea aici.

— Înțeleg, foarte drăguț din partea ei, spuse lordul Warburton. Și tânăra lady este interesantă?

— Nu știm nici noi mai multe decât tine, mama n-a intrat în detalii. Ea ne comunică mai mult prin telegrame, iar telegramele ei sunt destul de enigmatice. Se zice că femeile n-ar ști să le scrie, dar mama a ajuns să stăpânească la perfecție arta conciziei. „Sătulă America, îngrozitoare caniculă, întorc Anglia cu nepoată, primul vapor, cabină mulțumitoare.” Țasta-i genul de mesaje pe care le primim de la ea – așa scria în ultimul. Dar a mai fost și altul înainte, în care cred că era menționată prima oară nepoata. „Schimbat hotel, execrabil, hotelier obraznic, adresa aici. Luat fiica surorii, moartă anul trecut, mers în Europa, două surori, chiar independente.” La asta, și eu, și tata ne-am încurcat în descifrare; pare să admită atât de multe interpretări.

— Un singur lucru e foarte clar, zise bătrânul, că i-a tras hotelierului o muștruluală pe cînste.

— Eu nici de asta nu sunt sigur, de vreme ce a făcut-o să păărăsească locul bătăliei. Ne-am gândit, la început, că sora de care pomenește ar fi putut fi a hotelierului; dar faptul că o mai menționează și în următoarea telegramă dovedește că aluzia e la una dintre mătușile mele. Apoi rămâne întrebarea ale cui să fie cele două surori? Probabil două dintre fiicele mătușii mele răposate. Dar cine sunt „chiar independente” și în ce sens e folosit termenul, iată un punct încă nelămurit. Oare expresia se aplică mai exact la tânăra lady pe care a adoptat-o mama sau caracterizează și surorile ei? Și e folosită în sens moral sau financiar? Înseamnă oare că li s-a lăsat destulă avere sau că doresc să nu aibă nicio obligație? Sau înseamnă pur și simplu că le place să se conducă după capul lor?

— Indiferent ce altceva ar mai însemna, e foarte sigur că înseamnă asta, remarcă domnul Touchett.

— O să descoperiți voi singuri, spuse lordul Warburton. Când sosește doamna Touchett?

— Habar n-avem; de îndată ce va găsi o cabină mulțumitoare. Poate că mai așteaptă încă una și, la fel de bine, poate că deja a debarcat în Anglia.

— În cazul ăsta, probabil că v-ar fi telegrafiat.

— Nu telegrafiază niciodată când te aștepți, numai când nu, zise bătrânul. Îi place să mă ia prin surprindere, se gândește că mă va prinde făcând ceva ce nu trebuie. Deocamdată n-a reușit, dar nu s-a descurajat.

— E vorba de independența ei, explică fiul său, mai binevoitor. Oricare ar fi situația privind independența acestor tinere lady, a ei e pe potrivă. Îi place să facă totul singură și nu are încredere în nimeni că ar putea s-o ajute. Pe mine mă socotește la fel de nefolositor ca un timbru fără lipici și nu mi-ar ierta-o niciodată dacă mi-aș lua libertatea să mă duc la Liverpool ca s-o întâmpin.

— Dar cel puțin mă vei anunța și pe mine când sosește verișoara ta? întrebă lordul Warburton.

— Numai cu condiția pe care am specificat-o – să nu te îndrăgostești de ea! declară domnul Touchett.

— Asta mi se pare o asprime. Nu mă credeți îndeajuns de bun?

— Ba te cred prea bun, așa încât nu mi-ar plăcea să se mărite ea cu dumneata. N-a venit aici ca să-și caute un soț, sper – atâtea tinere fac asta, de parcă n-ar fi bărbați buni la ele acasă. Pe urmă, s-ar putea să fie logodită. Fetele americane de regulă sunt logodite, mi se pare. Pe de altă parte, nu sunt sigur, la urma urmelor, că dumneata ai fi un soț bun.

— Foarte probabil că e logodită. Am cunoscut multe fete americane și întotdeauna erau logodite, dar n-am văzut ca treaba asta să fi contat vreodată, pe cuvântul meu! Cât despre mine,

dac-aș fi un soț bun, nici de asta nu sunt sigur, dar n-am decât să încerc!

— Încearcă dumneata cât poțfești, dar nu cu nepoata mea, zise bătrânul, a cărui împotrivire la idee era plină de umor.

— A, prea bine, spuse lordul Warburton cu un umor și mai accentuat, probabil că, la urma urmelor, ea nici n-ar merita încercarea!

CAPITOLUL 2

În vreme ce avea loc acest schimb de glume între cei doi, Ralph Touchett se îndepărtă puțin de ei, cu mersul lui greoi obișnuit, cu mâinile în buzunare și cu micul terier neastâmpărat pe urmele lui. Era cu fața îndreptată către casă, dar cu ochii plecați, gânditori, spre iarba pajiștii, astfel încât a fost observat de către o persoană ce tocmai își făcuse apariția în pragul ușii cu câteva clipe înainte de-a o zări el. Atenția i-a fost atrasă către ea de purtarea câinelui, care o rupse deodată la fugă cu o mică salvă de lătrături ascuțite, în care totuși se distingea mai degrabă un ton de bun-venit decât de ostilitate. Persoana în chestiune era o tânără lady care păru să descifreze imediat salutul micuțului terier. Acesta înaintă ca săgeata și se opri la picioarele ei, uitându-se în sus și lătrând viguros; atunci, fără ezitare, ea se aplecă și-l luă în brațe, privindu-l drept în față, în timp ce el își continuă demonstrațiile de veselie. Stăpânul său avusese răgazul să-l urmeze și să vadă că noua prietenă a lui Bunchie era o fată înaltă, într-o rochie neagră, care la prima vedere părea frumoasă. Avea capul descoperit de parcă ar fi locuit în casă – fapt care îl lăsă perplex pe fiul stăpânului casei, care știa bine că erau scutiți de vizitatori de o bună bucată de vreme, măsură devenită necesară din pricina stării proaste a sănătății tatălui său. Între timp, și ceilalți doi gentlemen o remarcaseră pe nou-sosită.

— Doamne, cine e străina aceea? întrebă domnul Touchett.

— Probabil nepoata doamnei Touchett, tânăra lady independentă, sugerează lordul Warburton. Cred că ea trebuie să fie, după cum se poartă cu Bunchie.

Acum și câinele collie catadicsi să-și lase atenția să-i fie distrasă și se îndreptă grăbit către domnișoara din pragul ușii, începând să dea din coadă.

— Bine, și unde e soția mea, în cazul ăsta? murmură bătrânul.

— Presupun că domnișoara a lăsat-o undeva în urmă, asta face parte din independența ei.

Fata vorbi cu Ralph, zâmbindu-i și ținând în continuare terierul în brațe.

— E cățelul dumitale, domnule?

— A fost al meu până adineauri, dar ai dobândit o remarcabilă proprietate asupra lui.

— N-am putea să-i fim amândoi stăpâni? întrebă fata. E așa de scump!

Ralph se uită la ea un moment; era neașteptat de frumoasă.

— Poți să-l păstrezi cu totul, zise el.

Tânăra lady părea să aibă o foarte mare siguranță de sine și dezinvoltură, dar această abruptă generozitate o făcu să roșească.

— Ar trebui probabil să-ți spun că sunt verișoara dumitale, murmură ea, lăsând cățelul jos. Uite încă unul! adăugă ea repede, când câinele collie se apropie.

— Probabil? exclamă tânărul, râzând. Credeam c-a fost bine stabilit! Ai venit cu mama mea?

— Da, acum vreo jumătate de oră.

— Și te-a lăsat în casă și-a plecat iar?

— Nu, a urcat direct la ea în odaie și mi-a spus că, în caz că te văd, să te anunț că trebuie să te duci la ea, la șapte fără un sfert.

Tânărul aruncă o privire la ceas.

— Îți mulțumesc foarte mult; o să fiu punctual.

Apoi își ridică din nou privirile spre verișoara lui.

— Ești binevenită aici, continuă. Sunt încântat de cunoștință.

Ea se uita în jurul ei, la toate, cu un ochi ce vădea agerime – la tânărul din fața ei, la cei doi câini, la cei doi gentlemen de sub copaci, la peisajul pitoresc care o înconjură.

— N-am mai văzut niciodată un loc atât de frumos! spuse ea. Am fost prin toată casa; este de-a dreptul încântător.

— Îmi pare rău că a trebuit să stai singură atâta vreme, fără ca noi să știm de sosirea ta.

— Mama ta mi-a spus că în Anglia oamenii își fac intrarea foarte liniștit, așa că m-am gândit că era în regulă. Unul dintre gentlemanii aceia este tatăl tău?

— Da, cel în vârstă, cel care stă jos, zise Ralph.

Fata râse.

— Nu-mi închipuiam că-i celălalt. Cine este celălalt?

— Un prieten al nostru, lordul Warburton.

— O, chiar speram să întâlnesc și un lord; e exact ca-ntr-un roman! Apoi, deodată: O, drăguțul de tine! exclamă ea, aplecându-se și luând din nou în brațe terierul.

Rămăsese pe loc, unde se întâlniseră, fără să facă nicio propunere de a înainta sau de a vorbi cu domnul Touchett și, în vreme ce ea zăbovea în prag, zveltă și fermecătoare, interlocutorul ei se întrebă dacă aștepta cumva ca bătrânul să vină să-i prezinte omagiile. Fetele americane erau obișnuite cu o politețe excesivă și despre ea aflaseră că avea educație aleasă. Într-adevăr, Ralph îi putea citi asta pe chip.

— N-ai vrea să vii să faci cunoștință cu tatăl meu? o întrebă el, în cele din urmă. Este bătrân și infirm – nu-și părăsește scaunul.

— A, bietul de el, îmi pare foarte rău! exclamă fata, pornind numaidecât către bătrân. Aveam impresia, după cum vorbea mama dumitale despre el, că e destul de... destul de puternic.

Ralph Touchett nu zise nimic, pentru o clipă.

— Nu l-a mai văzut de un an.

— Ei bine, locul în care stă e minunat. Hai și voi, cățelușilor!

— E vechi și plăcut, spuse tânărul, uitându-se dintr-o parte la vecina sa.

— Cum se numește? întrebă ea, atenția abătându-i-se din nou asupra terierului.

— Tatăl meu?

— Da, răspuse tânăra lady, cu umor, dar nu-i spune că te-am întrebat.

Între timp, ajunseseră în locul unde bătrânul domn Touchett stătea pe scaun, iar acesta se ridicase încet în picioare, ca să se prezinte.

— A sosit mama, zise Ralph, iar dumneaei este domnișoara Archer.

Bătrânul își așează mâinile pe umerii ei, o privi o clipă cu nespusă bunăvoință, apoi, galant, o sărută.

— Mă bucur foarte mult să te văd aici, dar mi-ar fi plăcut să ne fi dat șansa să te întâmpinăm.

— O, am fost întâmpinate! spuse fata. Erau vreo doisprezece servitori în hol. Și o bătrână care ne-a făcut plecăciuni, la poartă.

— Puteam să pregătim o primire cum se cuvine, dacă am fi fost anunțați!

Și bătrânul tăcu puțin, zâmbind, frecându-și mâinile, și clătănând din cap la ea.

— Dar doamnei Touchett nu-i plac ceremoniile de primire.

— S-a dus direct în camera dumneaei.

— Da, și s-a încuiat înăuntru. Întotdeauna face așa. Ei, presupun că am s-o văd săptămâna următoare.

Și soțul doamnei Touchett își reluuă, încet, locul pe scaun.

— Ba mai devreme, zise domnișoara Archer. O să coboare la cină, la ora opt. Să nu uiți de șapte fără un sfert, adăugă ea, întorcându-se cu un zâmbet spre Ralph.

— Ce-o să fie la șapte fără un sfert?

— O s-o văd pe mama, spuse Ralph.

— A, norocos băiat! murmură bătrânul. Trebuie să iei loc – să bei niște ceai, continuă el, adresându-i-se nepoatei soției sale.

— Mi-au adus ceai în camera mea, de cum am venit, răspunse tânăra lady. Îmi pare rău că nu stați bine cu sănătatea, adăugă ea, cercetând-o din ochi pe venerabila sa gazdă.

— Ei, sunt bătrân, draga mea; a venit timpul să fiu bătrân. Dar o să mă simt mai bine, de vreme ce ești și dumneata pe la noi.

Ea se uitase din nou de jur împrejur – la pajiște, la copacii seculari, la Tamisa argintie, la malurile cu stuf, la frumoasa casă veche; și, în timp ce era ocupată cu această inspecție, îi scrutase cu atenție și pe companionii ei; o examinare cuprinzătoare, lesne de înțeles din partea unei tinere evident inteligente și deopotrivă entuziasmate. Se așezase și ea și lăsase cășelul jos; mâinile sale albe stăteau cuminiți, una peste alta, în poala rochiei negre; ținea fruntea sus, ochii îi străluceau, iar chipul ei mobil se întorcea ușor într-o parte și-n alta, în concordanță cu agerimea cu care, evident, înregistra impresiile. Impresiile ei erau numeroase și toate se reflectau într-un zâmbet luminos, constant.

— N-am mai văzut niciodată un loc atât de frumos ca acesta, declară ea.

— Arată foarte bine, încuviință domnul Touchett. Știu cum te emoționează. Am trecut și eu prin asta. Dar și dumneata ești foarte frumoasă, adăugă el cu o politețe fără nicio urmă de glumă grosolană și cu bucuria de a-și da seama că vârsta lui înaintată îi dădea privilegiul de a spune astfel de lucruri, chiar și tinerelor fete care s-ar fi putut alarma auzindu-le.

Nu era nevoie de a măsura exact cât de tare se alarmase această tânără; cu toate acestea, reacționează imediat, cu o îmbujorare care nu era de neplăcere:

— O, da, firește, sunt frumoasă! exclamă ea repede, râzând încetșor. Cât de veche e casa dumneavoastră? Este elisabetană?

— E din perioada Tudor timpurie, răspunse Ralph Touchett.

Ea se răsuci spre el, cercetându-i puțin chipul.

— Perioada Tudor timpurie? Minunat! Presupun că mai sunt foarte multe la fel.

— Sunt multe și mai bune.

— Nu spune asta, fiule! protestă bătrânul. Niciuna nu-i mai bună ca asta.

— Eu am una foarte bună; cred că, în anumite privințe, e chiar mai bună decât asta, interveni lordul Warburton, care nu vorbise până atunci, dar o studiasse cu atenție pe domnișoara Archer.

Se înclină spre ea, cu un ușor zâmbet; știa să se poarte ireproșabil cu femeile. Fata îi aprecie manierele numaidecât; nu uitase că el era lordul Warburton.

— Mi-ar face mare plăcere să ți-o arăt, adăugă el.

— Nu-l crede! strigă bătrânul. Nu asculta la ce-ți spune! Este o baracă veche și dărăpănată, nici nu se compară cu asta!

— Eu știu... nu mă pot pronunța, zise fata, zâmbindu-i lordului Warburton.

Ralph Touchett nu acordă niciun interes discuției; stătea în picioare, cu mâinile în buzunare, părând foarte dornic să-și reia conversația cu proaspăt descoperita sa verișoară.

— Îți plac foarte mult câinii? o întrebă el, ca o introducere – o introducere destul de stângace pentru un om deștept, se gândi.

— Foarte mult, într-adevăr.

— Știi, poți să ții tu terierul, continuă el, tot stângaci.

— O să-l țin cât stau aici, cu mare plăcere.

— Asta înseamnă multă vreme, sper.

— Ești foarte amabil. Nu prea știu. Mătușa mea trebuie să hotărască.

— O să hotărâsc eu împreună cu ea – la șapte fără un sfert.

Și Ralph privi din nou la ceas.

— Eu mă bucur că sunt aici, oricum, spuse fata.

— Nu cred că îngădui cuiva să hotărască lucrurile pentru tine.

— Ba da, dacă sunt hotărâte cum îmi place mie.

— De data asta, am să hotărâsc cum îmi place mie, zise Ralph.

E de neînțeles că noi n-am știut de dumneata până acum.

— Eram acolo... n-ați fi avut decât să veniți să mă vedeți.

— Acolo? Unde adică?

— În Statele Unite: la New York, Albany și în alte locuri din America.

— Am fost pe-acolo... peste tot, dar nu te-am văzut niciodată.

Nu pot să-mi dau seama de ce.

Domnișoara Archer ezită un moment.

— Pentru că, după moartea mamei, care s-a întâmplat când eram eu mică, s-au iscat unele neînțelegeri între mama ta și tatăl meu. Prin urmare, niciodată nu ne-am așteptat să te vedem.

— A, dar eu nu sunt de acord cu toate certurile mamei, Doamne ferește! exclamă tânărul. Ți-ai pierdut tatăl de curând? continuă, mai serios.

— Da, de un an și ceva. După aceea, mătușa a fost foarte bună cu mine, a venit să mă vadă și mi-a propus să vin în Europa.

— Înțeleg, spuse Ralph, te-a adoptat.

— M-a adoptat?

Fata făcu ochii mari și îi apăru din nou roșeața în obraji, deopotrivă cu o expresie fugară de durere, care-l îngrijoră întrucâtva pe interlocutorul ei. Subestimase efectul cuvintelor sale. Lordul Warburton, care părea foarte dornic să se uite mai îndeaproape la domnișoara Archer, se apropie chiar în clipa aceea de cei doi veri și, atunci, ochii ei uimiți se pironiră asupra lui.

— O, nu, nu m-a adoptat, continuă ea. Nu sunt candidată pentru adopție.

— Mii de scuze, murmură Ralph. Voiam să spun... voiam să spun...

Nici el nu știa cum s-o dreagă.

— Voiai să spui că m-a luat sub aripa ei. Da, îi place să ia oamenii în grija ei. A fost foarte bună cu mine, dar – adăugă ea, cu o vizibilă dorință de a fi explicită – țin foarte mult la libertatea mea.

— Vorbiți despre doamna Touchett? întrebă bătrânul din scaunul lui. Vino aici, draga mea, și povestește-mi despre ea. Întotdeauna sunt bucuros să aflu informații.

Fata șovăi un moment, zâmbind.

— Este într-adevăr foarte binevoitoare, răspunse ea, apoi se apropie de unchiul său, căruia vorbele ei îi sporiseră veselia.

Lordul Warburton rămase lângă Ralph Touchett, căruia, în clipa următoare, îi spuse:

— Voiai adineauri să vezi concepția mea de femeie interesantă. Iat-o!

CĂRȚILE DE CARE NU TE DESPARȚI NICIODATĂ!

Clasici ai literaturii reprezintă colecția de cărți pe care le citești măcar o dată în viață. Sunt acele narațiuni care te formează, care îți amintesc cine ești și care te însoțesc pretutindeni. Autorii de geniu și operele lor strălucite li se adresează atât celor care se află la început de drum și care descoperă moștenirea culturală a umanității, cât și aceluia care se întorc la pasiunea pentru clasic.

Romane captivante, nuvele și proze scurte splendide, povești de un realism feroce sau care creează lumi – aceasta este marea literatură, confirmată de cele mai prestigioase premii și de preferința nestrămutată a generații de cititori.

Să ne lăsăm purtați de cărțile care au schimbat lumea, care au provocat gândirea, care au transformat *zeitgeist*-ul!

HENRY JAMES

Portretul unei doamne

TRADUCERE DE CRISTINA JINGA

PREFAȚĂ DE ANCA PEIU

„Pe parcursul romanului, Isabel [...] devine, în fața noastră, carne, sânge și suflet – o persoană adevărată, cu care ne identificăm.”

JILL BIALOSKY, *The Independent*

„Prin acest excepțional roman [...], Henry James a înnobilit însăși arta narațiunii, afirmându-i o dată pentru totdeauna rangul estetic suprem.”

ANCA PEIU, în „Prefață”

Partener media:

**OBSERVATOR
CULTURAL** —

ISBN: 978-606-088-544-3

9 786060 885443

www.edituracorint.ro